

Olajšave za različne namene po ZDoh-1

Pojasnilo DURS, št. 42401-326/2005, 20. 7. 2005

Letna davčna osnova zavezanca, ki je rezident, se po določbi 112. člena Zakona o dohodnini (Uradni list RS, št. 17 nadaljevanju: ZDoh-1, zmanjša za namene, opredeljene v tem členu. Zmanjšanje se zavezancu prizna le pod pogoje porabljena osebno za zavezanca (razen sredstev, porabljenih za plačane šolnine in za nakup učbenikov in strokov izobraževanjem po javno priznanih izobraževalnih programih, ki se priznajo tudi za vzdrževane otroke) in so dokazi glasijo na njegovo ime. Zmanjšanje osnove se zavezancu prizna samo za sredstva, ki jih je za posamezne namene porabil dohodnina odmerja. Dokumentacije, s katero se dokazuje resničnost navedb v napovedi, zavezanec praviloma ne prilaga, mora na zahtevo davčnega organa predložiti v odmernem postopku. Letna davčna osnova zavezanca, ki je rezident, se z

1. Sredstva, vložena v vrednostne papirje, katerih izdajatelj je Republika Slovenija in katerih vračilni rok je > 1 leto

Zmanjšanje po tej točki se prizna glede na izrecno določbo Zakona o dohodnini po vsakem vrednostnem papirju samo tistemu zavezancu, ki je uveljavlja zmanjšanje osnove, mora posebej izkazati in dokazati z dokumenti, in to tako, da predloži račun vrednostnih papirjev na dan 31. 12., ki ga posreduje Klirinško-depotna družba, in dokazilo o vplačilu sredstev v vrednostne papirje (kopija položnice ali virmana, blagajniški prejemek).

2. Plačani zneski samoprispevka, uvedenega v skladu s predpisi o samoprispevku

Osnova za dohodnino se zmanjša za plačane zneske samoprispevka pod pogojem, da so se za uvedbo tega samoprispevka izvedli referendum v skladu z Zakonom o samoprispevku. Po tej točki se osnova zmanjša za celotni znesek plačanega samoprispevka.

3. Znesek premije, ki jo je plačal zavezanec za prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje pravnim osebam, ki so v Sloveniji v skladu s predpisi, ki urejajo prostovoljno zdravstveno zavarovanje, in plačani zneski za nakup zdravil, ortopedskih pripomočkov

Navedena določba zadeva prostovoljno dodatno zdravstveno zavarovanje, ki je uvedeno z Zakonom o zdravstvenem varovanju. Po navedeni točki ni mogoče uveljavljati zmanjšanja osnove za dohodnino za sredstva, vložena v druga osebnostna zavarovanja.

Po tej točki se osnova za dohodnino zmanjša za znesek sredstev, vloženi v nakup zdravil, zdravstvenih in ortopedskih pripomočkov po tej točki veljajo zdravila, opredeljena po Zakonu o zdravilih in medicinskih pripomočkih. To so zdravila, ki so na recept, in zdravila, ki se izdajajo brez recepta v lekarnah in specializiranih prodajalnah. Za medicinske pripomočke veljajo (povoj, vata, gaza, levkoplast ipd.), ortotična in protetična sredstva, očesni in slušni pripomočki, ortopedski obutevi, sanitarne in druge priprave. Osnova za dohodnino se ne zmanjša za plačilo zdravstvenih storitev, ki jih zavezanec plača specialistih, pa tudi ne za stroške zdraviliškega zdravljenja, pa čeprav jih je priporočil zdravnik.

4. Plačani prostovoljni denarni prispevki in vrednost daril v naravi za humanitarne, dobrodelne, kulturne, v znanstvene, športne, ekološke in religiozne namene, kadar so izplačani osebam, ki so v skladu s posebnimi predpisi organizirane za opravljanje tovrstnih dejavnosti in so rezidenti Republike Slovenije, v skladu s predpisi, ki urejajo dohodkov pravnih oseb, in navedeni prispevki in darila, izplačana invalidskim organizacijam

Za uveljavljanje zmanjšanja osnove po tej točki morata biti izpolnjena dva pogoja: da so to prostovoljni prispevki, to po blagovnega ali storitvenega toka, in da so izplačani osebam, ki so v skladu s posebnimi predpisi organizirane za opravljanje dejavnosti. Darila, dana v naravi, morajo biti v prejemnikovem potrdilu izražena v tolaški protivrednosti.

5. Plačani zneski za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše ali stanovanja za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, plačane zneske obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca

Pri nakupu ali gradnji stanovanjske hiše je zavezanec glede na kriterij reševanja stanovanjskega problema upravičen do zmanjšanja osnove, če ni že lastnik stanovanja oziroma stanovanjske hiše. Kateri prostori veljajo za stanovanje, določa Stanovanjski zakon, 112. člena tega zakona je stanovanje skupina prostorov, namenjenih za trajno bivanje, ki so funkcionalna celota, praviloma ena ali več etaž, glede na to, ali so prostori v stanovanjski hiši ali v drugi zgradbi. Individualni prostori, ki pripadajo nekaterim posameznim prostorom, kot so klet, klet, drvarnice, pa tudi garaže, balkoni, terase, lože, če niso sestavni del posameznega dela. Če je zavezanec zavezanec za samostojni nakup garaže osnova za dohodnino ne zmanjšuje, saj z nakupom garaže ne rešuje svojega stanovanjskega problema.

Zmanjšanje osnove uveljavlja zavezanec pri nakupu s kupoprodajno pogodbo in z dokazilom o plačilu kupnine oziroma odplačilu glavnice stanovanjskega posojila (seštevek letnih anuitet brez obresti). Zavezanec, ki najame posojilo za rešitev svojega stanovanjskega problema, se lahko odloči, ali bo po tej točki letno odplačilo enkratno (za celotni plačani znesek za nakup ali gradnjo stanovanjske hiše oziroma stanovanja) ali pa za letno odplačilo posojila. Po tej točki se davčna osnova zmanjša le za seštevek letnih anuitet brez obresti. Obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, v skladu s tretjim odstavkom 112. člena ZDoh-1 dodatno zmanjšujejo davčno osnovo za dohodnino.

Pri gradnji stanovanjske hiše dokazuje zavezanec pravico do zmanjšanja osnove z lokacijskim dovoljenjem oziroma gradbenim dovoljenjem, ki dokazila o višini sredstev, vloženi v nakup zemljišča, v plačilo prispevka za spremembo namembnosti kmetijskega zemljišča, in z dokazili o plačilu gradbenih del v letu, za katero se dohodnina odmerja.

6. Plačani zneski za vzdrževanje stanovanja ali stanovanjske hiše ali za odpravo arhitekturnih in komur objektih, v katerih zavezanec dejansko prebiva

Do zmanjšanja osnove za dohodnino za sredstva, porabljena za vzdrževanje stanovanj in stanovanjskih hiš in za komunikacijskih ovir v teh objektih, so upravičeni lastniki teh objektov in najemniki. Najemnikom se priznajo dejanska v najetih objektov, pod pogojem, da te stroške po najemni pogodbi krije najemnik sam.

Vzdrževanje pomeni izvedbo del, ki so potrebna, da se ohranjajo stanovanjske stavbe in stanovanja kot celote v dobre njihovo uporabo. Kot sredstva, namenjena vzdrževanju objektov, veljajo tista sredstva, ki so namenjena za nakup m objekta, in sredstva za opravljena vzdrževalna dela, in to pri vzdrževanju sten, tal, sistema ogrevanja ter električne napeljave. Iz navedenega izhaja, da se osnova za odmero dohodnine lahko zmanjša tudi za sredstva, ki jih lastni zamenjavo in vzdrževanje peči za centralno ali plinsko ogrevanje in drugih peči, radiatorjev, bojlerjev, umivalnikov, ka zmanjšanje osnove se ne morejo uveljavljati sredstva, plačana za nakup drugih naprav in opreme stanovanja. Lastnik tega priznajo tudi sredstva, porabljena za plačilo vzdrževanja skupnih prostorov in naprav v večstanovanjski zgradbi.

Vplačilo sredstev v rezervni sklad še ne pomeni plačila za vzdrževanje stanovanja ali stanovanjske hiše. Zavezanec lahko takrat, ko se sredstva iz kritnega sklada dejansko porabijo za poravnavo stroškov vzdrževanja. Kot olajšavo lahko za znesek njemu pripisanih dejanskih stroškov vzdrževanja. O tem ga obvesti upravnik, ki nastale stroške vzdrževanja lastnike po vnaprej določenih merilih in sestavi razdelilnik oziroma obračun stroškov.

Zavezanci morajo na zahtevo davčnega organa namen in višino porabljenih sredstev dokazati z računi, ki se glasi solastništvu lahko uveljavijo olajšavo po navedeni točki tisti solastniki, na katere se glasi račun; med seboj se lahko pripadajočega zneska zmanjšanja, ki ga bo uveljavil posamezni solastnik. Če se račun glasi samo na enega od solast celoti uveljavi tisti zavezanec, na katerega se račun ali druga dokazila glasijo.

7. Plačani zneski za nakup likovnih del, leposlovnih knjig, nosilcev avdio-video vsebin in plačani zneski za lastnosti razglašene in v državni register vpisanega kulturnega spomenika

Za nakup likovnih del, leposlovnih knjig in nosilcev avdio-video vsebin mora zavezanec na zahtevo davčnega organa katerega je razvidno, da so bila sredstva porabljena za ta namen.

Zmanjšanje za sredstva, porabljena za obnovo kulturnega spomenika, zavezanec dokazuje s kulturnovarstvenim soglas kulturne dediščine Slovenije oziroma njegove območne enote in z dokazilom o višini porabljenih sredstev.

8. Plačane šolnine in zneski za nakup učbenikov in strokovne literature v zvezi z izobraževanjem izobraževalnih programih (tudi za vzdrževane otroke)

Po tej točki zmanjšujejo osnovo za dohodnino zavezanci za plačane šolnine in sredstva, namenjena za nakup učbenikov v zvezi z lastnim izobraževanjem oziroma izobraževanjem vzdrževanih otrok, in to po javno priznanih izobraževalnih pro

Osnova se zmanjša za plačane zneske šolnine javnim in zasebnim šolam ter zasebnikom, ki imajo koncesijo za pridobiv izobrazbe za izpopolnjevanje izobrazbe in pridobivanje novega znanja. Osnova se zmanjša tudi za plačilo šolni podiplomsko izobraževanje visokošolskim zavodom.

Po 32. členu Zakona o visokem šolstvu (Uradni list RS, št. 100/04-UPB2) študijske programe za pridobitev izobrazbe in izpopolnjevanje sprejme senat univerze, ki mora k študijskem programu pridobiti še soglasje Sveta Republike Sloveni tem soglasjem študijski programi postanejo javno veljavni. Visokošolski zavodi študijske programe objavijo v Ur Slovenije najpozneje do razpisa za vpis.

Osnova se lahko zmanjšuje tudi za znesek plačane storitve avtošoli za pridobitev vozniškega dovoljenja. Zavezanec lah zase oziroma za vzdrževanega otroka.

Zmanjšanje po tej točki za sredstva, porabljena za nakup učbenikov in strokovne literature, uveljavlja zavezanec sredstvih, vloženih v ta namen. Po določbi Pravilnika o potrjevanju učbenikov (Uradni list RS, št. 81/02 - 5/03) so to u zbirke nalog, atlasi in geografske karte ter učna sredstva, ki obsegajo večji del učnega načrta ali kataloga znanja in učbenika ali njegovo nujno dopolnilo.

Kot dokazilo mora zavezanec na zahtevo davčnega organa predložiti potrdilo o plačani šolnini, storitvi oziroma sred učbenikov in strokovne literature, ki se glasi na njegovo ime oziroma na ime vzdrževanega otroka.

9. Plačani zneski za priklop na internet in nakup ustrezne terminalne opreme

Zmanjšanje po tej točki se prizna za priklop na internet prek ponudnikov telefonskih ali ADSL storitev in prek pon zagotavljajo operaterji kabelsko-komunikacijskih sistemov. Od načina priklopa na internet omrežje in od opreme, ki j računalnik, je odvisen nakup ustrezne dodatne terminalske opreme. V splošnem je za priklop na internet potrebna nas storitev: modemi, širokopasovni usmerjevalniki in mrežne kartice ter storitev priklopa pooblaščenega serviserja ali tovrstno opremo ne velja druga računalniška strojna in programska oprema, na primer monitor, tipkovnica, osebni raču

10. Plačane članarine političnim strankam in sindikatom

Navedene članarine se kot zmanjšanje osnove za dohodnino priznajo pod pogojem, da so plačane političnim strankam delujejo v skladu z Zakonom o političnih strankah oziroma so plačane sindikatom, ki so ustanovljeni in delujejo v reprezentativnosti sindikatov. Zavezanec kot dokazilo predloži na zahtevo davčnega organa potrdilo stranke oziroma sli članarine ali drugo ustrezno dokazilo, na primer obračunski list plače zavezanca, blagajniški prejemek ipd.

Zmanjšanje letne davčne osnove za namene, navedene v 1. in 3. do 10. točki prvega odstavka 112. člena ZDoh-1 iz letne davčne osnove zavezanca. Zmanjšanje letne davčne osnove po 1. točki prvega odstavka tega člena se prizna za samo enkrat.

Zavezancu se poleg zmanjšanja po prvem odstavku 112. člena ZDoh-1 prizna tudi zmanjšanje po tretjem odstavku plačane zneske obresti od posojil, pridobljenih za rešitev stanovanjskega problema zavezanca, vendar ne več kakor osnove zavezanca. Zavezanec del anuitete, ki zadeva glavnico, uveljavlja v okviru 2 % zmanjšanja po 5. točki prvega ZDoh-1, del, ki pomeni obresti, pa bo lahko uveljavil kot zmanjšanje po tretjem odstavku 112. člena ZDoh-1.